

СУЧАСНИЙ ОСВІТЯНСЬКИЙ ПРОСТІР В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Сьогодні, коли найрозвиненіші держави переконливо демонструють усьому світу значущість саме освіти для здійснення тих глибинних структурних змін у суспільному житті, що несуть людям свободу саморозвитку, матеріальні блага, гарантовані громадянські права, задоволення зростаючих потреб, соціальний захист тощо, багатьма науковцями та політиками освіта проголошується основою нового способу життя, могутнім джерелом започаткування на Землі нової епохи – епохи високих технологій. Цим підкреслюється великий модернізаційний потенціал освіти, насамперед вищої.

Наша країна знаходиться на шляху значних трансформаційних змін, що відбуваються в усіх соціальних інститутах: старі принципи їх функціонування змінюються, модернізуються механізми соціальної взаємодії та її принципи, ми стаємо свідками зміни пріоритетів у їх функціональному навантаженні. Освіта в цьому контексті не є винятком. Традиційно її розглядають як соціальний інститут, завдяки якому функціонує соціально-генетичний механізм відтворення суспільства в цілому, а також держави та її інституцій. Звісно, він значною мірою визначає та забезпечує становлення й удосконалення особистості, розробку й передачу нових знань, рух надбань культури від покоління до покоління тощо.

Освіта, як соціальне явище може вважатися досконалою, якщо вона забезпечує успішне задоволення суспільних запитів сьогодення, намічає загальні підходи щодо вирішення майбутніх проблем.

Сучасне суспільство готує лікарів, металургів, бухгалтерів, акторів, будівельників, але не приділяє достатньої уваги для формування особистості. А процес підготовки особистості, її виховання складний. У доповіді «Теоретико-методологічні засади реформування вищої освіти в Україні» директор Інституту вищої освіти АПН України професор В. П. Андрущенко [1] на загальних зборах АПН України наголосив: «Пріоритетами освіти є не знання самі по собі й навіть не

«потреби народного господарства», а розвиток особистості й формування громадянина, здатного самостійно і вільно мислити й діяти».

Безумовно, особливе місце тут посідає вища освіта, яка за своєю суттю формує не тільки людину як особистість, але й як професіонала, і на сьогоднішній день охоплює близько вісімдесяти відсотків випускників шкіл. Низький рівень підготовки випускників середньої школи в останні роки, втрата ними духовно-морального стрижня, моральних принципів і норм різко ускладнили навчально-виховний процес у вищій школі, - зазначає В. І. Астахова [2, с.34]. Але не можна проігнорувати той факт, що сучасні соціальні умови формують новий тип студента, з новими потребами та вимогами, а відповідно вища освіта має використовувати такі форми та методи виховання, які б відповідали багатосуб'єктному «замовленню» на особистість.

Концепція побудови національної системи освіти в Україні передбачає новий підхід до професійної підготовки майбутніх кадрів, спрямований на подолання кризи в освіті та вихованні, яка виявляється, передусім, у невідповідності знань студентів запитам особистості, суспільним потребам і світовим стандартам, у знеціненні соціального престижу освіченості та інтелектуальної діяльності. Вирішення цих проблем безпосередньо пов'язано з процесами формування та розвитку особистості, які активно відбуваються завдяки процесу виховання.

В цілому, система освіти може забезпечити ефективну соціалізацію, взаємне порозуміння та повагу культур, толерантне ставлення один до одного. Саме ці напрямки мають стати основою сучасного освітянського простору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрущенко В. Основні тенденції розвитку вищої освіти України на рубежі століть: (Спроба прогностичного аналізу) / Андрущенко В. // Вища освіта України. – 2001. – № 1.
2. Астахова В. И. Образование XXI века в эпицентре духовных коллизий / В. И. Астахова // Universitates. Наука и просвещение : науч.-попул. альм. – Х., 1999. – Вып. 2. – С.34.